

Lezen: Handelingen 16:22-34

Tekst: Handelingen 16:25a

Bijzonderheid: bidstond voor gewas en arbeid

Gemeente van onze Heer, broers en zussen, jongens en meisjes,

Hoe werkt dat eigenlijk? We hebben vandaag bidstond voor gewas en arbeid. Maar moet je daar wel voor bidden? En waarom moet je daarvoor bidden dan? We hebben al heel veel plannen gemaakt. Als je in groep 8 zit weet je misschien al naar welke middelbare school je zal gaan. En op wat voor niveau. Als je een bedrijf hebt zit je orderportefeuille misschien al helemaal vol. En als je een jaarcontract, of misschien nog wel een langere verbintenis hebt, dan is je toekomst redelijk zeker. En zo kun je het allemaal wel invullen.

We bidden wel eens het onze Vader. Geef ons vandaag het brood dat we nodig hebben. Geef ons heden ons dagelijks brood. Vaak staat dat al op tafel. Of in ieder geval ligt het al in de broodtrommel. Of in de vriezer. Ik ken niemand die vlak buiten de supermarkt gaat staan bidden. Klaar om naar binnen te gaan met je karretje. Even een moment van bezinning: 'geef ons heden ons dagelijks brood'. Dat doe je niet.

Al dit soort dingen maakt biddag voor gewas en arbeid best bijzonder. Wat komen we hier eigenlijk doen? Ik wil daar met u en jou over nadenken vanuit het verhaal van Paulus en Silas in de gevangenis in Filippi. Ik heb als thema gekozen:

Slide **Bidden bevrijdt**

Slide Wie zit hier gevangen?

Eigenlijk is dat een rare vraag. Of meer: het antwoord ligt voor de hand. Zijn het niet Paulus en Silas die gevangen zitten? Op het moment van onze tekst. Zij zitten gevangen en zijn op dat moment aan het bidden. Ze zingen zelfs lofliederen voor God. Dus je zou kunnen zeggen: ze zijn zo vrij als wat. Maar fysiek zitten ze vast. Hun benen in het blok. De diepste kerker. Zij zitten gevangen.

En de medegevangenen? In hetzelfde cellenblok. Ook zij zitten vast. Er is echter wel wat bijzonders. We moeten niet denken dat het er fijn aan toeging in een gevangenis in die tijd. Vaak zaten er agressieve en misschien wel psychotische mensen gevangen. Een harde wereld. Iedereen gaat voor zichzelf. Het bijzondere is wat er staat: de andere gevangenen luisterden aandachtig naar hen. Ook zij zitten gevangen. Maar proeven ze in de liederen en gebeden misschien iets van vrijheid?

Wie zit hier gevangen? Wat denk je van de gevangenvaarder? Als hij ontdekt dat de deuren van de gevangenis open zijn gegaan. Dan wil hij zelfmoord plegen. Uit angst voor gezichtsverlies? Of erger nog: bang voor zijn bazen? Je krijgt de indruk dat deze man gevangen zit. Gevangen in een systeem. Vast in een bepaald patroon van verwachtingen en eisen. Hij volgde in het begin van ons verhaal de bevelen zomaar op. Streng moeten Paulus en Silas bewaakt worden. En nu zie je dat dat inderdaad angst is. Zelfmoord dreigt. Zo vast zit deze man.

En in de grotere context: als je kijkt naar de aanleiding van deze gevangenneming. Een slavin met een waarzeggende geest. Geknecht. Onvrij. Gevangen in het loonsysteem van haar bazen. Haar eigenaars verdienen goed geld aan haar. Maar als ze niets meer oplevert. Dan is ze niets meer waard. Zij zelf en haar eigenaars zitten vast in een systeem van geld verdienen en uitbuiting. En wee je gebeente als je daar aan komt. Als je recht doet. Zoals Paulus deed door die vrouw te genezen. Dan heb je de poppen aan het dansen.

Wie zit hier gevangen? Ik zag een keer een reportage van Joris Luijendijk. Naar aanleiding van zijn boek. Hij heeft als onderzoeker en schrijver twee jaar lang rondgelopen in de bankwereld in Londen. En geconstateerd: het systeem is zo sterk en onoverzichtelijk. Dat we allemaal gevangen zitten. En erger nog: iedereen gaat voor zichzelf. Nul loyaliteit. Omdat het zo onzeker is. Mensen zitten daar gevangen. In deze wereld waar vrijheid altijd gepreikt wordt. Daar zitten we allemaal gevangen.

Want niet alleen daar. Maar ook hier, wij, in de kerk. In ons land. Je zit gevangen in het systeem. Je moet wel mee in de vaart van het leven. Prestatiedruk is enorm. Zomaar ineens kun je ontslagen zijn. En moeilijk weer aan werk komen. Je moet concurreren. Hoge cijfers halen. Soms liegen voor je baas. Of net langs het randje van de wet lopen. En ik spreek daar geen oordeel over uit hè. Want eigenlijk zitten we met elkaar gevangen. En is het ongelooflijk moeilijk om authentiek en zuiver te zijn. Om te leven zoals jij denkt dat goed is. Want het systeem is groter dan jij en ik. En heeft ons allemaal in de greep. Wie zit hier gevangen?

En jij? Voel jij het ook zo? Heb jij gebieden in je leven? Of zelfs wel je hele bestaan? Dat je het gevoel hebt klem te zitten? Dat je misschien wel anders wilt? Maar dat je voor je gevoel wel mee moet? Herken je je daarin? En misschien voel je je er wel heel prettig bij. Kun je goed *handelen* met deze leefwereld. Maar als je dieper doordent? Hoe zit het dan bij jou?

Wie zit hier gevangen?

Slide Waaruit bestaat bevrijding?

Het bijzondere is: bevrijding betekent niet, dat je niet meer in het systeem zit. Dat je jezelf buiten die werkelijkheid kunt plaatsen. De werkelijkheid van de economie. Of van de dreiging van terreur. Of noem maar wel systeem je ook ervaart. Bevrijding betekent niet dat je je kunt loszingen van je omgeving. En van je omstandigheden.

Maar het betekent wel: in je omstandigheden. In het systeem. Levend binnen deze economie en met de dreiging van terreur. Bijvoorbeeld. Leven in je werksituatie, waarin je het gevoel hebt met de rug tegen de muur te staan. Je kan geen kant op. Maar *in* die omstandigheden. Dat je daarin innerlijk vrij bent. Dat je niet onder de druk kapot gaat. Maar dat je binnen deze wereld je weg vindt. Een weg waarin je niet afhankelijk bent van deze wereld. Je bent innerlijk vrij.

Dat klinkt best vaag altijd. Innerlijk vrij zijn. Maar hier in onze tekst, in dit verhaal, zie je wel een aantal voorbeelden.

Bijvoorbeeld Paulus en Silas. Ze bidden en zingen, terwijl ze gevangen zitten. Hun benen in het blok. Maar toch gaan ze daar niet onder gebukt. In ieder geval laten ze zich niet klein krijgen. Nee, juist in die situatie. Terwijl het op z'n donkerst is. Midden in de nacht. Als het echt heel eenzaam is in de gevangenis. Juist dan bidden ze hardop. Blijkbaar. En zingen ze, geen klaagliederen, maar lofzangen. Ze zijn innerlijk vrij. Hun omstandigheden zijn allerbelabberdst. En er is dan nog geen uitzicht op bevrijding. En toch bidden ze en zingen ze. Daaruit blijkt: niet omstandigheden zijn bepalend voor hun leven. Voor hun geloof. Hun band met Jezus is dat.

En dat straalt door op hun medegevangenen. Ook die komen tot rust. Aandachtig luisteren ze. Daar in de gevangenis, waar normaliter veel gevloekt en gescholden wordt. Daar doet een gebed wonderen. Ze zitten nog net zo gevangen als daarvoor. En toch werkt het gebed en het lied van Paulus en Silas bevrijdend.

En de gevangenvaarder. Je ziet het aan het eind. Hij is nog steeds werknemer van Rome. Nog steeds zit hij in dat systeem van angst en onderdrukking. Van 'befehl ist befehl'. En toch is het anders geworden. Hij is door de woorden van de apostel tot bekering gekomen. Hij vroeg het aan Paulus en Silas: wat moet ik doen om gered te worden? Wat moet ik doen voor mijn bevrijding? Het antwoord is eenvoudig: geloven in Jezus. En als dat in je leven plaats krijgt. Ja, dan wordt je bevrijd. Ter plekke. Wat voor systeem je ook in zit. Dan kun je, zoals 21 van onze Egyptische broers, voluit blij zijn met Jezus. En vasthouden aan hem. Dan brengt zelfs dreiging met de dood je niet op andere gedachten. Zij stierven op een strand in Libië. Onthoofd door IS. Maar ze lieten zich niet gevangennemen in angst. In Jezus ben je vrij. Wat de omstandigheden ook zijn. Zelfs bij het naad'ren van de dood. Zo sterk is je vrijheid in Jezus Christus.

3

Als je dus bidstond houdt voor gewas en arbeid. Dan moet je niet meteen verwachten dat je omstandigheden anders worden. Dat je ineens werk krijgt. Of andere mogelijkheden. Dat kan wel. Maar dat is niet het meest voor de hand liggend. Bidden verandert vaak niet de omstandigheden. Maar wel hoe jij op die omstandigheden reageert. Hoe jij in het systeem bent. Jij wordt veranderd. Jouw houding wordt er een van rust en vrede. Omdat jij onderdeel bent van een heel ander systeem. Onderdaan van een heel andere Heer. Gods antwoord op het gebed is vaak dat. Dat *jij* dus een andere houding krijgt. Geloof in Jezus geeft je ruimte en rust. Zelfs in het duisterste moment. Middernacht in de donkerste kerker. Zelfs daar ben je vrij! Want, en dat is het laatste:

Slide Bidden opent deuren naar God!

Waar zit je in gevangen? Waarin zit jij voor je gevoel klem? Het kan zoveel zijn in het leven van elke dag. In verwachtingen, van anderen of van jezelf. In een systeem van een bedrijf. Of in de concurrentie met andere bedrijven. Je moet overleven en dat vraagt soms heel veel van je. En je kan niet anders. Of je bent ontslagen. Of het dreigt. Of je ... ga zo maar door. Er kan zoveel zijn waar je misschien wel anders wilt, maar niet anders kan. En dat vreet aan je.

Maar weet wel dat gebed de deur naar God opent. Als jezelf klem zit, dan is daar in ieder geval die escape. Bij hem ben je veilig, kun je jezelf zijn, hoeft je niet tegen iets op te boksen. Bij Jezus kun je gewoon *zijn*. Hij heeft geen bijbedoelingen en zal je nooit overvragen. En ook nooit klem zetten. Dus

bid in ieder geval. Dan ga je de omstandigheden anders zien. Dan is er in ieder geval die open deur naar God.

En wie weet kun je dan ook wel dingen veranderen. Ik maak me sterk dat de gevangenen in Filippi na de bekering van de gevangenvaarder beter af waren. Hij bleef wel in het systeem. Maar in dat systeem kon hij wel het verschil maken. Zoals hij Paulus en Silas behandelt. Dat geeft al aan dat hij veranderd is. Hij is niet meer afhankelijk van de goedkeuring van zijn bazen. Hij kent Jezus. Dat maakt hem anders. En dus zijn houding. En dus zijn omgeving. Zo kun je tot zegen zijn. Omdat je zelf gezegend bent met innerlijke vrijheid. En dat is waar biddag om begonnen is.

...

In deze hele wereld. Met alle grote en kleine dingen. In alles wat je meemaakt en doet is Jezus betrokken. En wil hij jouw houding en jouw kijken beïnvloeden door zijn liefde en genade. Dat maakt je vrij. En dan kun je tot zegen zijn.

Amen